

בש"פ 1961/17 - מדינת ישראל נגד רמיל ניסנוב

בבית המשפט העליון

בש"פ 1961/17

כבוד השופט נ' סולברג
מדינת ישראל

לפני:
העוררת:

נגד

רמיל ניסנוב

המשיב:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת
47626-11-16 מיום 28.2.2017 שניתנה על-ידי
השופט א' יעקב

עו"ד עודד ציון

בשם העוררת:

עו"ד מיכאל כרמל; עו"ד שני דרעי

בשם המשיב:

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת 47626-11-16 מיום 28.2.2017 (השופט א' יעקב), בגדרה הוחלט לשחרר את המשיב ל"מעצר בית" מלא, בתנאים של פיקוח אנושי וערבויות כספיות.

2. ביום 21.11.2016 הוגש נגד המשיב, יליד שנת 1983, ושניים נוספים, כתב אישום, המייחס למשיב ייצור נשק בצוותא, לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), וקשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק. על-פי כתב האישום, עובר ליום 18.10.2016 קשרו השלושה קשר לייצר כלי נשק מאולתרים המתאימים ל"קליברים 22, LR22, ארוך ו-22 קצר" (להלן: כלי הנשק), שבמסגרתו העבירו הנאשמים הנוספים סכום כסף למשיב, כדי שיעבירו לגורמים אחרים שייצרו עבורם 1,000 כלי נשק. עוד סוכם, כי כמחצית מכלי הנשק ייוצרו עבור המשיב (להלן: ההסכם). במועד שאינו ידוע לעוררת, העבירו יתר הנאשמים חלק מסכום הכסף למשיב, וזה העבירו לגורמים אחרים. ביום 18.10.2016 התקיימה שיחה בין המשיב לאחד מהנאשמים הנוספים, שבה התבקשו להעביר את יתרת התמורה הכספית עבור ייצור כלי הנשק. הנאשמים הנוספים נדברו ביניהם וביקשו להפחית מכמות כלי הנשק

שיקבלו על-פי ההסכם, וכן ציינו כי "אם נאשם 1 [המשיב - נ' ס'] יסכים לכך, יהיה עליו להעביר להם 250 אקדחים, שכן נאשם 1 חייב להם 50 אקדחים מייצור קודם". שיחה בעלת תוכן דומה התנהלה בין השלושה ביום 25.10.2016, ובסופו של דבר, במועד שאינו ידוע לעוררת, העבירו הנאשמים הנוספים את יתרת הסכום הכספי למשיב, וקיבלו תמורתו את כלי הנשק, אותם הצפינו בתא המטען של רכב הנמצא בבעלותו של אחד מהם. ביום 7.11.2016 נעצרו הנאשמים הנוספים ובכלי הרכב שנהגו בהם ובכליהם נתפסו 587 כלי נשק.

3. בדיון ביום 12.12.2016 הסכים בא-כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילת מעצר נגד המשיב, ובית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר מעצר. ביום 2.1.2017 הוגש תסקיר ובו צוין כי נוכח אופיו של המשיב, המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, והתייחסותו למעשים אלה ולמצבו, "צפוי קושי משמעותי בהפחתת הסיכון להישנות התנהגות או מעורבות שולית חוזרת מצדו במסגרת חלופה מחוץ לבית המעצר. ברקע להערכה זו, גם התרשמותנו המחוזקת נוכח המיוחס לו, כי מוקד הסיכון בשחרורו, נעוץ בקשריו ובחיבור שעשה לכאורה בין גורמים שוליים אחרים". בסיכומו של דבר, לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. ביום המחרת, הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מעצר משלים בעניינו של המשיב, וביקש את התייחסותו של שירות המבחן לנכונותו לקחת חלק בטיפול, וכן לבחינת האפשרות שפיקוח אלקטרוני יוכל לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב.

4. ביום 9.1.2017 הוגש תסקיר מעצר משלים, בו צוין כי בשיחה עם המשיב "בלט מתיאוריו כי בתקופה שקדמה למעצר היה מעורב בקשרים עם עוברי חוק, העמיד עצמו במצבי סיכון והתנהל באופן מניפולטיבי כלפי בני משפחתו". שירות המבחן התרשם, כי נכונותו של המשיב לקבלת טיפול אינה כנה ואינה משקפת רצון פנימי בשינוי. באשר לאפשרות של פיקוח אלקטרוני, הומלץ כי נוכח הערכת הסיכון להמשך פעילות עבריינית גם בתנאי החלופה ונוכח אופייה, אין בהטלת הפיקוח האלקטרוני כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהמשיב. למקרא תסקיר המעצר המשלים ולמשמע טענות באי-כוחו של המשיב, מצא בית המשפט לנכון להעיר, כי מן התסקירים שהוגשו לעיונו עולות תמיהות, וזאת בשים לב לכך שהמשיב נעדר עבר פלילי. על כן, הורה בית המשפט המחוזי על התייצבותו של שירות המבחן לדיון, ובהמשך פטר אותו מכך, וחלף זאת הורה על הגשת תסקיר מעצר משלים נוסף.

5. ביום 13.2.2017 הוגש תסקיר המעצר השלישי בעניינו של המשיב, במסגרתו התייחס שירות המבחן להערותיו של בית המשפט המחוזי, והבהיר כי "איננו מוצאים כל סתירה בין העובדה שאדם נעדר עבר פלילי, לבין האפשרות שמקיים קשרים עם עבריינים, במקביל לאורח חיים מסודר הכולל חיי משפחה ועבודה". עוד צוין, כי מדברי המשיב עולות אינדיקציות לקיומו של קשר ממושך ובעל מחויבות עם אחד הנאשמים שלו עבר פלילי, שבמסגרתו העביר המשיב סכומי כסף רבים, וזאת מבלי ששיתף בדבר את אשתו. לאחר שהתקיים דיון נוסף במעמד הצדדים ולמקרא תסקיר המעצר המשלים, הורה בית המשפט המחוזי על התייצבותו של שירות המבחן לדיון המשך ביום 28.2.2017.

6. ביום 28.2.2017 התקיים דיון במעמד הצדדים וקצינת שירות המבחן נחקרה על-ידי בא-כוחו של המשיב. בתום הדיון ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי, נושא ערר זה. במסגרת ההחלטה צוין, כי תסקירי המעצר מעוררים תהיות באשר למסוכנותו של המשיב, לקשריו הלכאוריים עם גורמים עברייניים ולהתנהגותו המניפולטיבית כלפי בני משפחתו. בנוסף קבע בית המשפט כי העבירות המיוחסות למשיב קלות מאלה שיוחסו לנאשמים הנוספים, אשר הואשמו בעבירות של נשיאת נשק ותחמושת שלא כדין, לפי סעיף 144(ב) לחוק, והפרעה והכשלת שוטר, לפי סעיף 275 לחוק. בגין כל אלה החליט בית המשפט המחוזי, כי מדובר במקרה חריג המצדיק לסטות מהמלצת שירות המבחן ומן ההלכה הפסוקה, שלפיה בעבירות נשק קמה חזקת מסוכנות המחייבת מעצר. בית המשפט המחוזי הורה על שחרורו של המשיב ל"מעצר בית" מלא בתנאים, ועיכב את ביצוע החלטתו עד ליום 2.3.2017.

על החלטה זו הוגש הערר שלפני.

7. בעררה טוענת המדינה, כי מסוכנותו של המשיב נלמדת מביצוע לכאורי של המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, המייחס לו תפקיד מרכזי בעסקה לייצור ומכירה של 1,000 כלי נשק, וכן מכך שטרם נתפסו יתר כלי הנשק שיוצרו והוזמנו במסגרת ההסכם בין המשיב ליתר הנאשמים, דבר המגביר את המסוכנות הנשקפת מהמשיב. באשר לסטיית בית המשפט המחוזי מהמלצת שירות המבחן, טוענת המדינה כי בא-כוחו של המשיב הסכים לקיומן של ראיות לכאורה, ולכן גם אין מחלוקת בנוגע לקשריו של המשיב עם גורמים עברייניים. זאת ועוד, מהאזנות הסתר עולות אינדיקציות לכך שבעבר התבצעה עסקה דומה בין המשיב לבין יתר הנאשמים, כפי שצוין בכתב האישום. מנגד, באי-כוחו של המשיב סמכו ידיהם על החלטת בית המשפט המחוזי, והוסיפו כי אין אזכור בכתב האישום לכך שלא נתפסו כלי הנשק הנוספים שיוצרו, לכאורה, עבור המשיב ויתר הנאשמים. עוד נטען, כי שירות המבחן נהג בחוסר מקצועיות, כאשר ייחס משקל רב למעשים המיוחסים למשיב בכתב אישום, וזאת בשים לב לשלב בו נמצא ההליך הפלילי, ולכך שהמשיב כופר במעשים המיוחסים לו.

8. לאחר שנדרשתי לבקשה, על נימוקיה, ועיינתי במסמכים שצורפה לה, ובכלל זה בתסקירי המעצר, ובחנתי את טענות באי-כוח הצדדים בכתב ובעל-פה מזה ומזה; באתי לכלל דעה כי דין הערר להתקבל.

9. המשיב לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה לביצוע המעשים המיוחסים לו בכתב האישום ושל עילות מעצר מכוח סעיפים 21(א)(1)(ב) ו-21(א)(1)(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). כמו כן, עסקינן בעבירה של ייצור כלי נשק המקימה עילת מעצר סטטוטורית, לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים, כך שהכלל הוא מעצר וחלופת המעצר היא החריג. משכך, על בית המשפט לבחון אם ישנה חלופת מעצר שביכולתה להלום מסוכנות זו ולהשיג את מטרת המעצר.

10. על-פי המפורט בכתב האישום, מדובר בכלי נשק מאולתרים שביכולתם לשמש כלי ירייה של קליעים מסוגים מסוימים. כמותם רבה; מסוכנותם גם כן. חלק הארי מכלי הנשק לא נתפס עד למועד זה. עיון בפרוטוקולי הדיון בבית המשפט המחוזי מלמד על כך שהמשיב שמר על זכות השתיקה ולא סיפק גרסה כלשהי לחשדות המיוחסים לו. לכל נאשם עומדת זכות השתיקה בחקירתו, ולשימוש בה במסגרת הליכי המעצר יש נפקות - הן במישור הראייתי לבחינת קיומן של ראיות לכאורה, הן במישור בחינת עילת המעצר. שתיקת המשיב בחקירתו ואי-מציאת יתר כלי הנשק, כ-500 במספר, והנסיבות כמתואר, כל אלה מחזקים את עילת המסוכנות הנשקפת מן המשיב (בש"פ 1748/11 יחזקאל נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-7 והאסמכתאות שם (10.3.2011)). לנתונים אלה יש להוסיף את עמדת שירות המבחן, כפי שבאה לידי ביטוי בתסקירי המעצר.

11. שירות המבחן משמש כ'קצין בית המשפט' ותוצרי עבודתו נועדו לסייע לבית המשפט במלאכתו, ובכלל זה בבחינת חלופות מעצר ולצורך גזר הדין. מומחיות ומקצועיות רבה לו, וגם בשל כך זוכה שירות המבחן בדרך כלל לאמונם של בית המשפט והצדדים (בש"פ 8576/06 סלאמה נ' מדינת ישראל, פסקה 3 והאסמכתאות שם (16.10.2007)). אם כן, משקל נכבד יש לתסקיר שירות המבחן והמלצתו, אולם בית המשפט אינו כבול לה. ככלל, במקרים בהם בא שירות המבחן בהמלצה שלילית, ידרשו נימוקים "כבדי משקל" על מנת לסטות ממנה (בש"פ 3286/07 מדינת ישראל נ' נתנאל (16.4.2007)). בשונה מעד וממומחה, אין מקום, ולא היתה הצדקה לבית המשפט המחוזי לאפשר חקירה נגדית של קצינת המבחן שערכה את התסקיר. ניתן לאפשר לקצין המבחן להגיב להערות בית המשפט ובאי-כוח הצדדים במהלך הדיון (בש"פ 4831/16 מועלם נ' מדינת ישראל, פסקה 14 והאסמכתאות שם (23.6.2016)). בית המשפט מוסמך

לבקש מעורך התסקיר הסבר או השלמה לאמור בו, ובמקרים בהם מתעוררת מחלוקת בדבר העובדות שנכללו בתסקיר "להרשות לבעלי הדין להציג שאלות למי שערך את התסקיר, לשם הבהרת העובדה שבמחלוקת" (סעיף 191א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). אך לחקירה של קצינת המבחן תחת אזהרה, כדרך שנעשה, אין מקום.

12. שלושה תסקירי מעצר הוגשו לבית המשפט המחוזי, בהם שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. שירות המבחן התרשם כי המשיב נהג במניפולטיביות כלפי משפחתו, וכי הוא בעל קשרים עם גורמים עברייניים, וזאת חרף העובדה כי אין עבר פלילי לחובתו; כמו כן, התרשם שירות המבחן כי המשיב אינו מביע הבנה לחומרת המעשים המיוחסים לו ומכחישם. ברי, כי בבחינת חלופת המעצר אין לזקוף לחובת הנאשם את הכחשתו למעשים המיוחסים לו, שכן טרם הוכרע דינו ומלוא טענות ההגנה שמורות לו (בש"פ 6826/10 סמואל נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (29.9.2010)). אולם המלצת שירות המבחן לא הסתמכה רק על התייחסותו של המשיב למעשים המיוחסים לו, כי אם על מערכת נתונים ושיקולים נוספים, לרבות הפער בין העובדה שאין לחובתו עבר פלילי אל מול התרשמותו של שירות המבחן מקשריו של המשיב עם נאשם מספר 3, ובשים לב לראיות לכאורה שדבר קיומן הוסכם, המצביעות על כך שהמשיב הוא ה'משדך' בין גורמי ייצור כלי הנשק לבין הרוכשים, וכי התרחשה בעבר עסקת נשק דומה בין המשיב לבין יתר הנאשמים. בנסיבות הענין, נוכח מסוכנותו של המשיב והמלצת שירות המבחן, וחרף טיבם של המפקחים שהוצעו על-ידי המשיב, אנשים נורמטיביים, שוכנעתי כי לא ניתן בשלב זה להורות על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר.

13. על סמך האמור לעיל, הערר מתקבל. החלטת בית המשפט המחוזי המורה על שחרורו של המשיב בתנאים מבוטלת, והמשיב יהיה נתון במעצר עד תום ההליכים.

ניתנה היום, י"ז באדר התשע"ז (15.3.2017).

שׁוֹפֵט